

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การสื่อสารทางการเมืองด้วยภาพการ์ตูน : ศึกษาเฉพาะกรณี
หนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน สมัยรัฐบาล

พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

ชื่อผู้เขียน : นางสาวมณิษา บุญจิต

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ เสถียร หอมขจร ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิสักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
3. คร. วิโชติ วัฒนโธ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะและเนื้อหาการใช้การ์ตูน เป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็นและสะท้อนภาพเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมือง ออกมาจากภาพการ์ตูนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ โดยงานดังกล่าวมีลักษณะเป็นศิลปะการวิพากษ์สังคม เสียดสี ล้อเลียนการเมืองของสื่อมวลชน ซึ่งแตกต่างไปจากการใช้รูปแบบการสื่อสารประเภทอื่นในการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นไปของสังคม โดยศึกษาเนื้อหาที่สื่อออกมาจากลายเส้นที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัวละครในเรื่อง ผ่านแนวคิดทางสังคมการเมือง ในฐานะเป็นฐานันดรที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงความหลากหลายระหว่างกลุ่มต่างๆ ของสังคมว่าเป็นเช่นไรภายใต้รูปแบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของภาพการ์ตูนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ภายใต้กรอบการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในช่วงเวลานี้ ว่าเป็นเช่นไร

มีปัจจัย อะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารออกมาเป็นภาพการ์ตูน โดยนำมาเปรียบ
เทียบกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในช่วงเวลาดังกล่าว

จากการวิจัยพบว่า ภาพการ์ตูนเป็นเสมือนภาพสะท้อนเหตุการณ์ความเป็นไป
ของสังคมในช่วงเวลานั้น ซึ่งมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในสังคมเป็นแนวทางในการ
ดำเนินเรื่องที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีการแทรกแนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ เหล่า
นั้น ฉะนั้นภาพการ์ตูนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์จึงเป็นรูปแบบการสื่อสารทางการเมือง
ที่สะท้อนบทบาทการแสดงความคิดเห็นอีกรูปแบบหนึ่งของสื่อมวลชน อันเป็นบทบาท
การเสนอความคิดเห็นทางอ้อม ทำให้สังคมได้รับทั้งข่าวสารและความบันเทิงไปพร้อมๆ
กัน ถึงแม้ว่าข้อมูลที่ได้รับจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับการบรรยายเหตุการณ์ทางการเมือง
ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

ดังนั้นการสื่อสารทางการเมืองผ่านระบบภาพการ์ตูนไม่ว่าภายใต้รูปแบบการ
เมืองการปกครองใดย่อมเป็นเวทีการแสดงบทบาทของสื่อมวลชนเพื่อสังคมได้ต่อไป